

CHRISTELIJK RESIDENTIE MANNENKOOR

Aangepast 29 oktober 2007

1

door
Ger van Vliet,
collectionneur
CRM-geluidsdragers

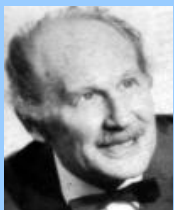
CRM op geluidsdrager

CRM Christelijk Residentie Mannenkoor 'viert' dit jaar nog een jubileum. Een jubileum waar velen geen weet van hebben. Het is namelijk dat dit jaar, op 24 oktober aanstaande, dat de eerste geluidsdrager werd opgenomen in de beroemde Ronde Lutherse Kerk in Amsterdam. In de loop van dit jubeljaar zal ik een overzicht geven van de mij bekende opnamen op geluidsdrager van ons CRM.

ZOALS gezegd 24 oktober 1957 is de eerste grammofoonplaat van ons koor opgenomen. Dat was een 45-toerenplaat(je) met vier nummers erop: Psalm 150: Looft God, looft Zijn naam alom; Psalm 42: 't Hijgend hert der jacht ontkomen; Gezang 174: Vaste rots van mijn behoud en Gezang 136: Looft zij den Heer, den almachtigen Koning der eere. De gezangen waren uit de hervormde bundel van 1937 en bewerkingen van de dirigent Jan van der Waart en het orgel werd bespeeld door Feike Asma. De opname is door Dureco op het label CID gemaakt, het label waarop veel geestelijke muziek verscheen. Het horen (bij mijn opa en oma) van dit plaatje heeft mij destijds doen besluiten: als ik oud genoeg ben, wil ik bij dat koor zingen! In het bijzonder het 'lijflied' van CRM: Vaste rots van mijn behoud, maakte op mij veel indruk.

Jan van der Waart

Feike Asma

Kerstmuziek

Op diezelfde dag is ook nog een ander plaatje opgenomen. Het is de eerste opname met Kerstmuziek. Aan de opname werd verder meegewerkt door het Christelijk Zangkoor *Sursum Corda* ook onder leiding van Jan van der Waart en ook Feike Asma. Deze plaat heet: Eere zij God. De daarop

opgenomen nummers zijn: Daar is uit 's werlds duistere wolken; Hoe zal ik U ontvangen; Daar ruist langs de wolken en (voor de eerste keer) *Eere zij God* met tegenzang. Ook deze bewerkingen zijn van Jan van der Waart. Het moet een productieve dag geweest zijn, want een derde plaat met twee nummers, ook met medewerking van *Sursum Corda*, is toen opgenomen met de naam: Geestelijke muziek, het Christelijk Residentie Mannenkoor, samenzang in de *Ronde Lutherse Kerk* te Amsterdam.

In die tijd was deze kerk de ruimte, met het beroemde Bätzorgel, waar onder meer Feike Asma veel opnamen heeft gemaakt.

Laat heel de wereld zingen

Nadat ik in oktober 1961 lid werd van CRM ben ik op zoek gegaan naar meer platen van het koor. Ik kwam toen enkele platen tegen uit de serie van CID: Laat heel de wereld zingen, met aan het orgel Wim van der Panne en onder leiding van Jan van der Waart is opgenomen de werken: O Bone Jesu; Zum Santus; Domine, salvam fac, Reginam en Ambrosianischer Lobgesang. Wim

van der Panne was organist in Voorburg en werd altijd aangekondigd als: 'de leerling van Feike Asma'.

Blijf bij ons, Heer

In dezelfde serie, met aan het orgel Feike Asma, is een plaat uitgebracht met de nummers: Blijf bij ons Heer, Boven de sterren, Op u mijn Heiland blijf ik hopen en Wat de toekomst brengen moge. Alle bewerkingen waren van dirigent Jan van der Waart. Het laatste plaatje is een aantal jaren nog een keer uitgebracht, alleen voorzien van een luxe hoes.

Verzamel EP

In de serie Te Deum Laudamus van het label CID is op 10 oktober 1958 voor het eerst een verzamel EP uitgekomen. Een EP is een 33-toerenplaat met vier nummers op beide kanten. De plaat werd genoemd: Te Deum Laudamus. Volume IV. De uitvoerenden waren, in die tijd, van nationale bekendheid: David Hollestelle, bas; Feike Asma, Stoffel van Viegen en Peter Post, orgel; Dé van Oenen, de bekende blinde sopraan - Hörr mein bitten, weet u nog? -; het *Bartimeïskoor* onder leiding van Mees van Huis, Harry Sevenstern, trompet en het *Christelijk Residentie Mannenkoor*. CRM is op deze plaat te horen met, hoe kan het ook anders, Vaste rots van mijn behoud. Dit is hét lied geworden waarmee CRM landelijke bekendheid heeft verworven en in de bewerking van Jan van der Waart is overgenomen door veel mannenkoren in den lande.

Rocus van Yperen

Na de periode Jan van der Waart kwam Rocus van Yperen. De directeur van de *Koninklijke Militaire Kapel* werd in 1960 dirigent van ons koor. Een op en top militair. In zijn periode werd ik lid van ons koor en wel in oktober 1961. In die tijd was de regel dat je 21 jaar moest zijn om lid te mogen worden van CRM en ik moest nog 17 jaar worden. Op uitdrukkelijke voorspraak van de dirigent mocht ik lid worden. De militaire discipline werd in die tijd gehanteerd: de dirigent duldde geen (of bijna geen) tegenpraak. Er werd gerepeteerd, punt uit.

Ook in de, korte, periode van Rocus van Yperen zijn enkele platen door Dureco opgenomen. Ik heb een plaatje voor mij liggen met de volgende liederen: Hem in 't harte dragen; Leid door de zwarte nacht, die om mij is; Bij het Kruis en Sab-bathlied. Bewerkingen van de dirigent en begeleiding door een koperkwartet (uit de KMK). Verder is een kerstplaat opgenomen met medewerking van Feike Asma. De vier nummers die werden opgenomen zijn: Heft aan, heft aan, een luide zang; Komt verwondert U hier mensen; Komt allen tezamen en Hoor, de engelen zingen d'eer. Ook met Feike Asma, als organist, zijn opgenomen de nummers: Als God, mijn God, maar voor mij is; Ach, blijf met uw genade; God is mij licht en Halleluja, eeuwig dank en ere. Alle liederen in de bewerking van de dirigent. Ik kan mij nog goed herinneren dat wij in die tijd

Dit is hét lied geworden waarmee CRM landelijke bekendheid heeft verworven en in de bewerking van Jan van der Waart is overgenomen door veel mannenkoren

nog twee plaatjes hebben opgenomen met psalmen in het Zuid-Afrikaans. De Zuid-Afrikaanse ambassadeur is enkele malen in de Meidoornstraat op de repetitie geweest om de uitspraak te controleren en te corrigeren. Wij hebben toen acht psalmen opgenomen. Het is jammer dat de koorleden niet in de gelegenheid werden gesteld om de plaatjes aan te schaffen. Ze zijn alleen in Zuid-Afrika in de handel gebracht. Ik zou ze graag in mijn bezit hebben.

De periode Rocus van Yperen laat zich het best kenschetsen als: 'Het koor heeft leren zingen, maar enige romantiek of muzikale emotie ontbrak.' Dat is geen oordeel, maar mijn mening.

Zoals hiervoor aangekondigd, hierna gaan we verder met de periode dat Arie Pronk dirigent van CRM was.

Rocus van Yperen

Arie Pronk

TOEN Rocus van Yperen besloot zijn functie neer te leggen was het aantal leden teruggelopen naar ongeveer honderd. Er moest een nieuwe dirigent worden benoemd. Het werd de jonge, nog redelijk onbekende Arie Pronk. Hij was al dirigent van enkele gemengde koren in Rotterdam, namelijk Deo Canteamus en de Young Credo Singers. Een mannenkoor in Den Haag leek hem ook wel een uitdaging.

Sfeergevoelig

Het was wel even wennen in het begin. Na een 'strengere' dirigent iemand die ongelooflijk sfeergevoelig bleek te zijn. Arie Pronk huldigde het standpunt: Ik sta het liefst voor duizend man te dirigeren dan voor honderd. Dus gaf hij op de repetitie als snel aan: als jullie zorgen voor honderdvijftig leden, dan trakteer ik als Gouwenaar op stroopwafels. En hij heeft woord gehouden.

Onder het leiderschap van deze dirigent bleek CRM productief op het gebied van opnemen van grammofoonplaten.

Het begon met de lp: Psalmen op het Durecolabel. De opgenomen psalmen zijn ps. 68: 1 en 2; ps. 84: 1 en 2; ps. 138: 1 en 2; ps. 134: 1, 2 en 3; ps. 72: 1, 6 en 11; ps. 25: 1 en 6; ps. 116: 1, 10 en 11 en ps. 121: 1 en 4. Als vanouds aan het orgel Feike Asma. Dit was gelijk de laatste opname gedaan door Dureco.

CRM ging vervolgens naar *Philips*. Na een aantal onderhandelingen mochten wij bij dit beroemde label gaan opnemen. Een ieder was apetrots, want dan ging je pas goed verkopen. Alle platenzaken hadden immers Philipsplaten in de bak liggen, ook de warenhuizen zoals V&D en De Bijenkorf. Het zijn dan ook goede en mooie

opnamen geworden. In de *Scheveningse Oude Kerk* werd, met Feike Asma aan het orgel, een eerste echte langspeelplaat opgenomen. Zes nummers aan de ene en zes nummers aan de andere kant en allemaal bewerkingen van Arie Pronk. De lp kreeg als naam mee: O God, mijn Koning en mijn Heer. Enkele werken die op deze plaat staan: Gij eng'len die omhoog; De Geest strijdt, o zondaar; Jezus is wachtend; Neem mij gevangen Heer en Leid, vriend'lijk licht.

Je kunt het je haast niet meer voorstellen, op de lp's stond de volgende tekst: *Stereo (ook mono afspeelbaar). Deze moderne grammofoonplaat is met elke moderne lichtgewicht pick-up afspeelbaar. Het stereo effect wordt slechts verkregeen bij gebruik van stereo afspeelapparatuur.*

Lange reeks

De volgende lp werd de eerste in een lange reeks, waarbij de begeleiding in handen is van Jan van Weelden. De plaat heet: Wij hebben een woord

CRM bleek productief op het gebied van opnemen van grammofoonplaten

voor de wereld, eveneens opgenomen in de Oude Kerk in Scheveningen. De nummers die opgenomen zijn? De dorre vlakke der woestijnen; Nader mijn God, bij U; Voor alle heil'gen, rustend na hun werk; Wij hebben een woord voor de wereld; Ruwe stormen mogen woeden en O God, die droeg ons voorgeslacht.

Deze lp is in de jaren '70 nog eens, voor een deel, uitgebracht, maar nu onder de titel: Van U zijn alle dingen. Deze uitgave werd gedaan in de serie van Philips: Te Deum

Laudamus. Een aantal werken van de vorige lp, werd aangevuld met werken met als begeleiders Feike Asma en Piet van Egmond. De laatste begeleidde de werken: Looft God den Heer en De Heer is mijn herder. Met begeleiding van Feike Asma zijn een viertal eerder opgenomen nummers op de plaat gezet.

Tevreden

Dat de muzikale leiding en de commerciële men-

sen bij Philips tevreden waren over de opnamen blijkt uit het feit dat de lp Wij hebben een woord voor de wereld een aantal jaren na verschijning nog eens werd uitgebracht. Nu onder het label Fontana in de serie Gouden Harpen. Dat was een serie lp's waarop bekende koren die voor een gunstige prijs werden aangeboden.

In de periode met Arie Pronk zijn wij ook naar het *Concertgebouw in Haarlem* geweest. Daar zijn toen met de bekende zangeres *Mieke Telkamp* twee plaatjes opgenomen. Ik heb er één, jammer genoeg. Op het plaatje dat in mijn bezit is, staan I Believe en You'll never

walk alone. Een heerlijke opname.

Verder hebben wij, in die periode, samen met Deo Cantemus en Feike Asma een promotie- plaat opgenomen voor het Nederlands Asma Fonds. Daar staat het nummer I need thee every hour op, samen met It's me; Adoramus te en In nomine Jesu.

I need thee

In de periode van Arie Pronk werd het traditie om elk optreden te beginnen met I need Thee.

We hebben het erg vaak gezongen, want we traden heel veel op.

Vervolgens werd het contact met Philips verbroken, jammer. Er was een verschil van mening gerezen tussen het CRM-bestuur en Philips. Arie Pronk had wel een oplossing. Hij was met wat vrienden een eigen platenlabel gestart: CCA, wat stond voor Centraal Cultureel Advies-bureau.

Met zijn andere koren heeft hij een aantal lp's op dit label opgenomen. De opnamen werden gedaan door Phonogram (dus toch weer Philips) met Dick

Met zijn andere koren heeft Arie Pronk een aantal lp's op eigen label opgenomen

van Schuppen veelal als opnameleider, een bekende in de muziekwereld op dat gebied. In menig platenzaak lagen deze grammofoonplaten en ze werden behoorlijk verkocht. Dus ook CRM kwam zo aan de beurt. Arie Pronk was, zeker op dat gebied, een zeer productief mens

Over de verdere periode Arie Pronk en wat volgde, leest u hierna.

Life recording

In 1966 gaven wij, als CRM, het gebruikelijke Oranjeconcert op 30 april. Dit keer in het Circus-theater in Scheveningen. Aan dit concert werkten leden mee van het Radio Philharmonisch Orkest en Caroline Kaart. Van dit concert is een life opname gemaakt. De plaat heet, heel toepasselijk, Oranjeconcert. Het leuke is dat op de hoes van de plaat de volgende zin is opgenomen: *Deze grammofoonplaat is het resultaat van een zogenaamde 'life recording'* dat wil zeggen dat tijdens het concert de opname werd gemaakt, zodat alleen datgene op de plaat is gekomen, wat hiervoor acceptabel was en door de medewerkers als zodanig is aanvaard.

En wat is er dan opgekomen. Op *'Jongens dat stukje slaan we over, klinkt niet'* kant één veel geestelijke muziek:

Het lied van de nieuwe hemel en aarde, De geest strijd o zondaar, Sei gegrüssset Jesu en ook Veni Creator Spiritus van A. Diepenbrock. Kant twee werd de 'profane' kant met Michael row the boat ashore, Deep river, Eidelweiss en Do, re, mi. Maar ook, in de bekende bewerking

van Lex Karsemeijer, Mama, 'k wil 'n man hè. Het concert werd besloten, en dus ook de plaat, met Nederland en Oranje, ofwel Land of hope and glory.

Ijzeren repertoire

Het was kennelijk een dusdanig succes dat op 30 april 1969 weer een opname werd gemaakt tijdens het Oranjeconcert in het Circustheater. De plaat kreeg de titel: In naam van Oranje, Oranjeconcert II. Met medewerking van, alweer, leden van het Radio Philharmonisch Orkest en op piano Jan van Weelden. Kant één vermeldt onder meer Wien Neêrlands bloed, The two roses en Moon River.

Daar hebben we een lange tijd op gerepeteerd. Er zat een lastig tussendeel in, met moeilijke akkoorden. Arie was niet zo moeilijk. 'Jongens dat stukje slaan we over, klinkt niet en geen hond die dat hoort.' Op kant twee staan slechts vijf nummers. Leid vriend'lijk licht, Nearer my God to Thee

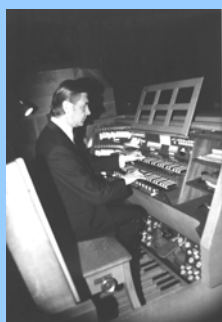

Job. de Heer

(prachtig), Eens zal op de grote morgen, The Holy City (in de vertaling van Joh. de Heer en met bewerking Arie Pronk) en Thanks be to God. Dat was in die tijd voor het CRM het ijzeren repertoire.

Kerstfeest in De Doelen

Het jaar daarop deden wij mee aan de kerstconcerten van Deo Cantemus, (toen nog) The Young Credo Singers. Dat waren toen al grootse gebeurtenissen. En, ja hoor, er werd weer een plaat opgenomen met als titel Kerstfeest in De Doelen. Onder meer staan er de volgende werken op: Er is een kindeke geboren, Nu zijt welkome, Stille Nacht, Away in a manger, While shepherds watched their flocks by night. Ook de kerstliederen, gemaakt door Arie Pronk, op de tekst van C.

Jan van Weelden

Joh. Schreurs: De herders op de velden en over de heuvels. Mooie kerstliederen, vooral die laatste zou ik wel eens willen zingen op een Kerstconcert.

Liberation

Er ontstaat een verschil van mening tussen Pronk en zijn vriend, en het label CCA gaat ter ziele. Geen nood, Arie heeft meer vrienden, en een nieuwe label wordt geboren: *Argé World sound*. En zeker, CRM gaat weer opnemen.

Het is inmiddels 1970. Dat jaar wordt het 25-jarig bevrijdingsfeest gevierd. Om die reden gaat het CRM naar Canada en Amerika. In Canada, in Toronto, zijn wij als afgevaardigden van Nederland aanwezig bij de officiële herdenking in het stadhuis. Arie Pronk had voor die gelegenheid een werk voor mannenkoor en sopraan gemaakt Liberation. De sopraan die meeging was Toni Jaanus-Rebel.

Toronto, stadhuis

Na terugkomst van de overweldigende reis moet het Liberation worden opgenomen. Het was een werk van ongeveer zestien en een halve minuut. Kant twee is

weer als vanouds: Thanks be to God, Vaste rots van mijn behoud en Eens zal op de grote morgen.

Een hele toestand

Hierna kwam de tweede periode van Jan van der Waart. In die periode zijn twee platen opgenomen. De eerste onder het Alpha-label. Dat werd nog een hele toestand. De koorpartij werd opgenomen in de Opstandingskerk en Jan van Weelden speelde daarna de orgelpartij in, één deel in de Oude Kerk in Delft en een ander deel in de katholieke kerk in de Wenckebachstraat. Het geheel valt niet tegen.

Wat staat erop? Onder meer: Groet God wij loven u, I need thee, Bless the Lord en (jazeker)

Vooral die laatste zou ik wel eens willen zingen op een Kerstconcert

Vaste rots van mijn behoud en Gott meine Zuversicht.

In 1973 namen we een plaat op, op het label Alpha van Jan Littooi. Ook dit werd een hele operatie. Een deel is opgenomen in de Oude Kerk in Delft, een volgend deel in de Anthonius en Lodewijkkerk (katholieke kerk aan de Leyweg) en het laatste deel in onze eigen Opstandingskerk.

Dat ging als volgt: het grootste gedeelte is, zonder begeleiding, opgenomen in de Opstandingskerk. Later heeft Jan van Weelden de orgelpartij ingespeeld en werd dit samengevoegd. Spannend? Jazeker.

Welke werken staan op deze lp, die de naam kreeg Jezus, U loven wij: Bless the Lord, Groet God wij loven u, Thanks be to God, en (weer jazeker) Vaste rots van mijn behoud, Gott meine Zuversicht van Fr. Schubert en natuurlijk twee orgelimpromvisaties van Jan van Weelden.

Met gemeentezang

Vervolgens komt George de Vries in beeld. Hij begint een platenmaatschappij, heeft grootse plannen en heeft een heel bekende technicus in huis gehaald namelijk Dick van Schuppen, samen met Eva Blankenspoor. Dat was niet mis. Ook het CRM moest opnemen op dat label: Cantilena.

Wij zijn twee avonden, 19 en 21 oktober 1974, naar de Grote Kerk in Maassluis geweest voor opnamen. Eén van de avonden was een concert van Deo Cantemus, dus de kerk zat vol. Die avond hebben wij enkele nummers gezongen en zijn er opnamen gemaakt met gemeentezang. Psalm 98 in de oude be-rijming en God roept ons broeders tot de daad. Aan deze opnamen werkte mee, Corry van Looyengood, altmezzo, Leo Moerman, het Enschedé's Koperkwartet en Jan van Weelden op het prachtige orgel. Er staan onder meer op: de psalmen 134, 146 en 43. Ik weet niet waarom Gods genâ, De Heer is mijn Herder, Gouden harpen ruisen en (toen net bewerkt door Jan van der Waart) gezang 477 Geest van hierboven. Tussen de twee coupletten in maakte Jan van Weelden een tussenspel, zo mooi, dat zelfs Jan van der Waart vroeg of hij dat nog een keer wilde doen.

Ik weet nog dat wij, laat op de avond, naar huis gingen en dat het verschrikkelijk koud was. Karel Roos kreeg, met het busje waar hij in reed, op de terugweg een leuke band. Hij had, natuurlijk, geen krik bij zich. We hebben toen met een paar man het busje opgetild zodat hij de band kon wisselen. We zijn er een tijd mee bezig geweest. Toen we klaar waren zei Karel: zo vrienden, nu een biertje. Hij had een krat bier in de wagen en we hebben, midden in de nacht, stervenskoud gezellig een biertje staan drinken.

Orgel niet gestemd

De periode Jan van der Waart sloot en Anne Postumus komt in beeld. Een geheel andere dirigent, hij kan geen piano spelen, maar heel goed zingen. Wij gaan ook andere muziek zingen. Ook worden er weer platen opgenomen. Natuurlijk weer een Kerst lp. De opnamen vinden plaats in de kerk aan de Leyweg, met publiek, maar het orgel bleek in het geheel niet te zijn gestemd. Resultaat: een lp met bekende werken: Nu syt welkome, While shepherds, Stille Nacht, Kerstzang van Jan van der Waart en Komt allen tesamen.

Er vinden, door het CRM-bestuur en Gé Voskuilen (de opnameleider en producer) gesprekken plaats. Het resultaat is dat er nieuwe opnamen worden gemaakt. Dit keer in de Lutherse kerk met een Barokorkest, Jan van Weelden en Jorine Samson. *Jef Penders* maakt de bewerkingen. Resultaat: een ongelooflijk mooie opname. Ik ben geneigd te zeggen: er is nog nooit zo'n mooie opname verschenen van ons CRM. Ook daarna niet meer.

Er is nog nooit zo'n mooie opname verschenen van ons CRM

Als ik deze plaat draai, en dat gebeurt jaarlijks enkele keren met kerst, word ik steeds weer ontroerd van de bewerkingen. Jef Penders was, toen hij de bewerkingen maakte, al ernstig ziek. Hij heeft al zijn ziel en zaligheid gelegd in deze muziek, prachtig.

Moeite met profane muziek

In 1977 zijn wij als CRM naar Duitsland op concertreis geweest. Naar Erlangen en omgeving op uitnodiging van het Siemenskoor in Erlangen. Optredens waren in Neurenberg, Bamberg en Erlangen. In Erlangen hebben we, met het Siemenskoor, een concert gegeven op zondagavond. Voor de pauze geestelijke en na de pauze profane muziek. Enkele leden hadden moeite met het feit dat wij na de pauze wereldlijke muziek zongen en dat op zondagavond. Zij zongen na de pauze niet mee en gingen aan de bar een consumptie drinken?!

Van dat concert zijn opnamen gemaakt, wat heeft geresulteerd in een album met drie lp's. De opnamen dateren van 22 mei 1977. Aan het concert werd, naast het CRM, medewerking verleend door het Siemenskoor-Erlangen, Jan van Weelden, Hannelore Pennink, alt en onze koorsolisten Leo Moerman en *Bob van Mourik*. Bekende CRM-werken staan er op, maar ook Alles was Ihr tut met een prachtige solo door Bob. Land-erkenning, ook met solo van

Bob, Gott ist mein Hirt van Schubert, King all glorious met als solist *Leo Moerman*, Mein Boerenland en de Patriotjes. Ook de twaalf rovers met Bob en het Wolgalied met Leo. Het zijn life-opnamen, maar daarom niet minder mooi.

Tot slot

van deze aflevering. Er is nog één plaat met als diri-

gent Anne Postumus. De titel is Licht en Leven, label Te Deum, opnameleider Gé Voskuilen. Wat staat erop? Jazeker, Grote God wij loven u, Bede (uit Israël Zingt), Boven de sterren, Ik weet niet waarom Gods genâ, Wees mijn leidman, trouwe Heer, Lied van de Verrijzenis (het thema uit de 3e orgelsymfonie van C. Saint-Saëns).

Hiervoor stopten we bij de periode Anne Posthumus. We gaan nu verder met de opnamen die gemaakt zijn tijdens de periode, tot nu toe, onder leiding van Aad van der Hoeven.

In oktober 1982 trad Aad van der Hoeven aan als dirigent van ons CRM, de leden hadden de keus bepaald. Het bestuur was toen al druk bezig met de voorbereiding van de reis naar West-Berlijn. Dus de dirigent viel met zijn neus in de boter. Hij kon aan de slag om een aantal, niet gemakkelijke, stukken te gaan instuderen voor de komende reis.

Als bestuur kregen wij contact met Frits Baan. Hij had een opnamestudio en bracht lp's uit onder het label STB. Ook was het bestuur, voorzichtig, bezig met een eventuele reis naar Canada in het jaar 1985. Deze reis zou moeten plaatsvinden rond de bevrijdingsfeesten in mei, veertig jaar na de bevrijding. Om die reden wilden wij een representatieve foto van het CRM. Wij hadden bedacht dat een foto van het koor *vóór het Vredespaleis* iets unieks zou zijn. Probleem, er mogen voor commerciële doeleinden, geen foto's van het Vredespaleis gepubliceerd worden.

Na enig onderhandelen onder het mom van de festiviteiten van de viering van de 40-jarige bevrijdingsfeesten kregen wij toestemming. Dan een dag en datum bepalen. Wij hadden, in die periode, goede contacten met de NCRV. Deze omroep had destijds de bekende weerman Hans de Jong. De afspraak was dat, in het voorjaar, op woensdagavond Hans de Jong gebeld zou worden met de weersverwachting voor die komende zaterdag. En ja hoor, zaterdag 16 april 1983 werden de foto's gemaakt in de tuin van het Vredespaleis.

Waarom dit hele verhaal?

Eén van de toen gemaakte foto's sieren de eerste opnamen onder leiding van Aad. De begeleiding van het CRM op orgel was tijdens die opnamen in handen van de vriend van Aad, Sander van Marion. Welke werken staan op die plaat? Veel nieuw werk, maar ook nummers die vertrouwd waren. Hier komen ze: Welsh hymn tune; Wilt heden nu treden; Veni Jesu; Psalm 134 in de bewerking van Jan v.d. Waart; Gij die alle sterren houdt, bewerking A. van der Hoeven; Nearer, my God, to Thee en Tolite

Hostias. Dit op kant één. Kant twee: Dank sei dir, Herr (*het werk waarmee Aad zich introduceerde tijdens zijn proefrepetitie*); Gelukkig is het land; Jezus, mijn Heiland; My Lord, what a morning; Judex; Hoor een heilig koor van stemmen en U zij de glorie. Deze plaat is opgenomen in de Evangelisch. Lutherse Kerk en uitgekomen midden juni 1984.

Wij zaten niet stil en in 1987 is er weer een plaat

Hij kon gelijk aan de slag om een aantal, niet gemakkelijke, stukken te gaan instuderen

opgenomen. Op deze lp mogen we voor het eerst genieten van de mooie begeleiding van Addie de Jong. Ook nu zijn veertien werken opgenomen,

onder meer het Glory to the King of Kings, de mooie bewerking van Addie van Alles wat adem heeft love de Here; Schoonste Heer Jezus; het Sanctus uit de Deutsche Messe van Schubert; maar ook het Gospod; Hymne en Die

Vesper van L. van Beethoven, Wohl mir, dass ich Jesum habe van J.S. Bach en het Haec Dies. Deze plaat kwam uit in september 1987.

Nieuw fenomeen: de cd

Inmiddels had een nieuw fenomeen zich aangediend, de cd. Als bestuur wilden wij niet achterblijven met de nieuwste ontwikkelingen, dus werd besloten: CRM maakt een cd. Overleg met Frits Baan die zojuist een lp had opgenomen en uitgebracht. Na overleg werd er een cd van de laatste lp gemaakt, maar er moeten nog wel enkele nummers bij opgenomen worden, want de speelruimte op een cd is groter dan op een lp. Intern overleg: op mijn verzoek wordt in ieder geval opgenomen: Vaste rots van mijn behoud. Reden? Op de eerste plaat van ons koor is dit werk opgenomen en dus ook op de eerste cd, temeer omdat wij dit werk nog regelmatig zingen. Verder komt er bij I'll wish I had given Him more en Liefde Gods, die elk beminnen. Een nieuwe fase is ingetreden, CRM heeft zijn eerste cd. Hierna wordt een live-opname gemaakt door Frits Baan van een kerstconcert met medewerking van

Vivace uit Zwijndrecht en met Frans Gort op het orgel. Wat staat er op? In nomine Jesu; Walk in the light; Son of Mary (prachtig); Lasst uns lauschen; (natuurlijk) Stille Nacht en een onge-looflijk mooi voorspel op het orgel door *Frans Gort* van de samenzang Eer zij God in onze dagen en, natuurlijk, in de bewerking van Jan van der Waart, het Ere zij God in samen-zang met tegenstem.

Wij wilden meer

Als bestuur wilden wij meer, ik bedoel niet wat opnamen betreft, maar verkooppunten. Dat was het euvel van het label STB. Om die reden is, na een interne discussie, contact opgenomen met de platenmaatschappij Dureco. Deze maatschappij bracht veel cd's uit onder het (oude bekende) label Te Deum en het had ook veel verkooppunten.

Om die reden is contact opgenomen met platenmaatschappij Dureco

Opnameleider was Jan Quintus Zwart (jazeker de kleinzoon van). Een delegatie van het bestuur, te weten secretaris Hans Colijn, muziekcommissaris *Wim van der Sloot* en ondergetekende als organisatieafgevaardigde is, na een afspraak, op bezoek geweest in Weesp en had daar een goed gesprek met J.Q. Zwart. Hij was bezig met de montage van een opname van Kajem en we hebben een poosje meegeluisterd.

Afspraken werden gemaakt voor de opname van een eerste cd en wel in de Lutherse Kerk met begeleiding door Klaas Jan Mulder (Kajem). Als bestuur vertelden we: dit is ons repertoire, wat wil jij opnemen? Dat werd onder meer: Gij die alle sterren houdt; I need thee; Veni Jesu; Boven de starren; Welsh hymn tune; Verleih' uns Frieden; Agnus Dei; Hoor een heilig koor van stemmen. Negentien werken in totaal.

Behoorlijk verkocht

De opnamen waren goed en de cd werd ook behoorlijk verkocht in het land. Dureco blij, wij blij, vooral omdat de opnamen ons niets hadden gekost en wij royalty's ontvingen. Dat was, ook in die periode, redelijk uniek. Veel koren wilden ook een cd maken en moesten daarvoor betalen; wij niet, alles werd betaald en als er redelijk verkocht werd, vingen we ook nog

Wereldsruiterspelen

Tussendoor waren wij uitgenodigd om te zingen tijdens de opening van de Wereldsruiterspelen in het Zuiderpark. Ook daar is een opname van gemaakt, door Mirasound (Gé Voskuilen) waarop wij één of twee nummers zingen.

Grotere minder bekende werken

CRM wilde wel eens een cd opnemen met wat grotere en minder bekende werken. Overleg met J.Q. Zwart. Resultaat, de cd met de naam *Te Deum Laudamus*, opgenomen op 3, 4 en 5 juni 1996 in, natuurlijk, de Evangelisch. Lutherse Kerk in Den Haag. Medewerkenden, naast het CRM, Margaret Roest, Leo Moerman en Addie de Jong. De zestien werken op deze cd (en ik noem ze allemaal) Ouvrez van Gounod, Sanctus, Benedictus en Agnus Dei van Gounod, Psalm 150 van C. Franck, Panis Angelicus, C. Franck, Hosanna J. Granier, Bless the Lord, Te Deum Laudamus van Jan Nieland (wanner zingen we dit weer?), Der Herr hat des Tages uit Ps. 42 van Mendelssohn-Bartholdi, Wohl mir dass ich Jesum habe van J.S. Bach, Ave Verum van Mozart, Die Vesper Beethoven, Sanctus van Verheij, Trösterin Musik van A. Brückner en het Dank sei dir, Herr, van Händel. Dat was wat en het verkocht nog goed ook.

Kerst cd

Op een gegevens moment was er weer behoefte aan een kerst cd, dus weer een liveopname in 1996. Medewerkenden Margaret Roest, Ben van Oosten en het orkest Tollens Ensemble. De eerlijkheid gebiedt te zeggen, het orkest viel tegen. Dat beperkte, achteraf, de mogelijkheid om nummers op de cd te zetten. Naast de bekende samenzangwerken onder meer Du Hirte Israels, Puer Nobis, Kerstlied van Jan Nieland, Kerstzang van Jan van der Waart, La Redemption van Gounod en Eindelijk Vrede van A. Ramirez. Secretaris Hans Colijn had een aantal foto's gemaakt van het orgel in de Grote Kerk en één van die foto's siert de voorkant van de cd, die de naam kreeg *Kerstconcert*.

The Creation

In 1998 worden er weer opnamen gemaakt van het CRM. Die cd krijgt de naam *The Creation*. Na het, onverwacht en veel te vroeg overlijden van Addie de Jong, werden wij op deze cd begeleidt door onze nieuwe begeleider Aarnoud de Groen. Verder werkten mee het Jeugdkoor Vivace o.l.v. Margaret de Swart en Rob van Dijk op de vleugel. De opnamen vonden plaats op 20 en 21 oktober 1998. Wat staat

erop? Onder meer Die Ehre Gottes, The Creation, Komt als kinderen van het licht, Christ is made the sure foundation, Iyje Cheruvimy, One Hand, one heart.

Hoor mijn stem

De laatste opname door J.Q. Zwart op het label Te Deum vonden plaats in oktober 2001. De cd krijgt als naam *Hoor mijn stem*. De volgende stukken staan er onder meer op: Ecce quomodo moritur, Litanei,

Segne du Herr Jesu, Die Nacht van Schubert, Schöne Nacht, (op mijn verzoek) Nachtgesang im Walde, La Vergine, God zij met u, Blijf bij ons Heer van ds. Troost en het Sanctus van Aad v.d. Hoeven. En dat is het einde. Te Deum, de maatschappij gaat ter ziele.

Kerstconcert 2006 is er (weer) een liveopname gemaakt door STB van Frits Baan en ook zijn er opnamen gemaakt van het concert in Naaldwijk.

Het is inmiddels bekend dat ik van mening ben dat wij, als CRM, in de moderne techniek een stap voorwaarts moeten maken en moeten meewerken of het initiatief nemen, met anderen, tot het laten vervaardigen van een dvd. Helaas we/ik heb het bestuur (nog) niet kunnen overtuigen van de noodzaak hiervan, wie weet...

Ik heb de serie graag gemaakt. Wellicht is deze niet volledig, ik hou mij aanbevolen voor suggesties.

Verder denk ik dat het zou fijn zou zijn als iemand de platen op cd zou kunnen overzetten. Natuurlijk is het nostalgie, maar er zitten schitterende opnamen bij.

